

Bij het afscheid van ir. F. J. A. Dechering

Dank zij en ondanks kritiek een gestage groei

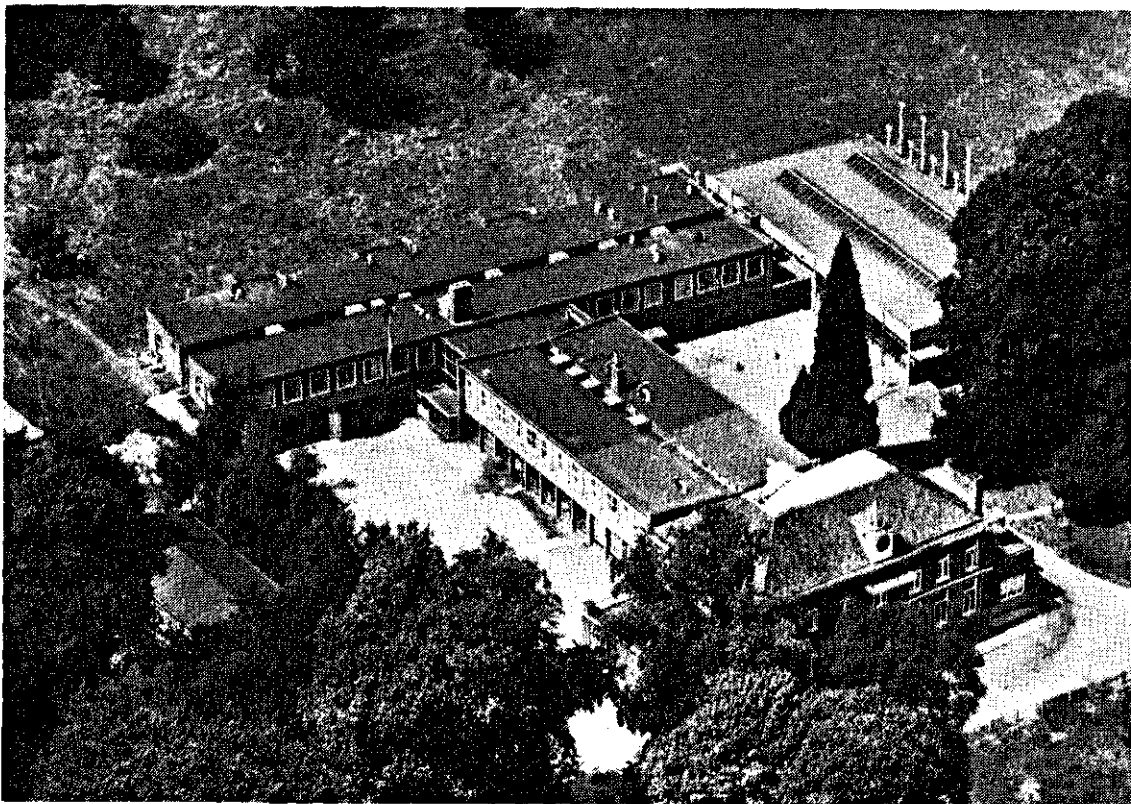
Als motto voor dit artikel kozen wij: 'Dank zij en ondanks kritiek een gestage groei'. Enerzijds wil dit zeggen dat opbouwende en door de leiding wél begrepen kritiek een onmiskenbare voorwaarde is voor een gezonde groei van een organisme. Anderzijds is er een stuwende kracht nodig om aan een op visie en overtuiging gebaseerde groei een structurele vorm te geven. Ir. F. J. A. Dechering die op 1 november 1927 werd belast met de dagelijkse leiding van het laboratorium en op 1 maart 1945 tot directeur van het Bedrijfslaboratorium voor Grondonderzoek werd benoemd, heeft de groei daarvan 'van klein naar groot' meegemaakt, gestimuleerd en ook wel eens ondergaan. Hij heeft blijk gegeven het evenwicht tussen opbouwende kritiek en scheppende kracht tot stand te kunnen brengen. Hem werd daarom bij gelegenheid van de viering van het veertigjarig bestaan van het Bedrijfslaboratorium voor Grond- en Gewasonderzoek in februari 1967, de Koninklijke onderscheiding van Officier in de Orde van Oranje-Nassau verleend, niet alleen voor zijn verdiensten bij de leiding van het Bedrijfslaboratorium maar ook voor zijn belangrijke activiteiten daar buiten.

Onderzoek-toepassing-voorlichting

Met de stichting van de 'Vereniging tot Exploitatie van het Bedrijfslaboratorium voor Grondonderzoek' in 1927 kwam een organisatorische scheiding tot stand tussen het landbouwkundige onderzoek en de toepassing van het grondonderzoek. De verdeling van de taken werd zo opgevat, dat het onderzoeksinstituut methoden van onderzoek ontwierp en door middel van veld- en potproeven toetste. Het BL paste de ontworpen methoden toe in de praktijk en kreeg

daarbij te maken met moeilijkheden van de uitvoering der bepalingen op massale schaal. Als derde partner bij deze ontwikkeling moet de voorlichtingsdienst in het algemeen en de rijksvoorlichtingsdienst in het bijzonder worden gezien. Deze steunde het instituut bij de toetsing en voelde zich verantwoordelijk voor de bruikbaarheid van het grondonderzoek voor de praktijk. Dezelfde gedragslijn werd ook gevolgd, toen later naast het grondonderzoek ook het gewasonderzoek (vooral ruwvoederonderzoek) voor de praktijk aan het BL werd toevertrouwd, (de daarvoor dienende vleugel van het BL te Oosterbeek werd op 15-2-1952 officieel in gebruik genomen) en nog later toen op 6-11-1956 werd besloten tot verrichting van biologisch onderzoek van grond- en gewasmonsters (het nematologische onderzoek, waarvoor aanvankelijk van de gastvrijheid van de Plantenziektenkundige Dienst werd gebruik gemaakt, werd op 21-12-1962 naar het gebouw te Oosterbeek overgebracht).

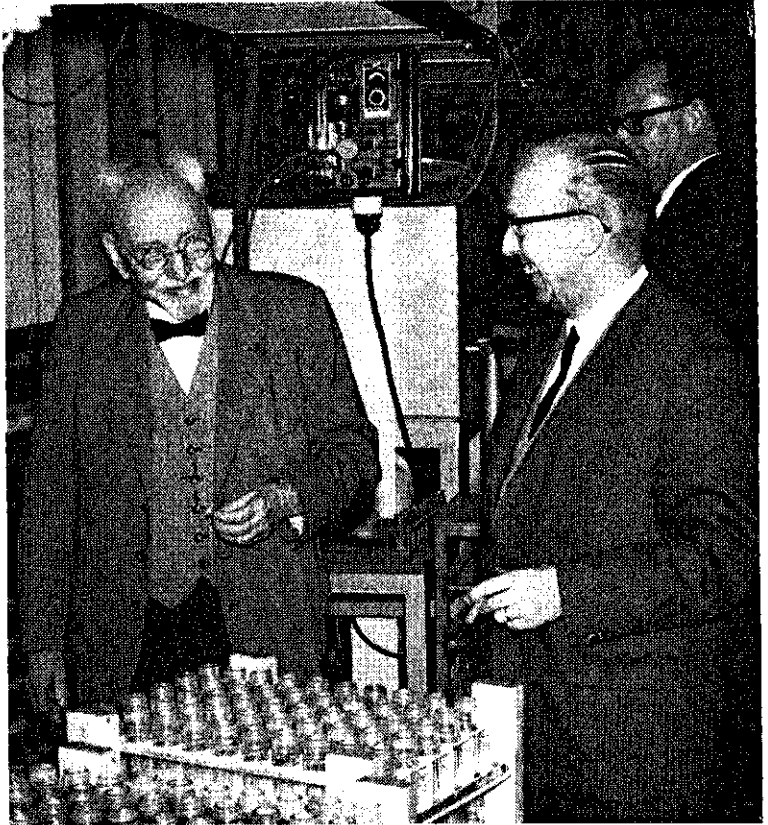
De drie genoemde instellingen van onderzoek, toepassing en voorlichting hadden ieder hun eigen gebied van verantwoordelijkheid, maar hun tegenwoordigers gevoelden zich gezamenlijk verantwoordelijk voor de betekenis van het op het BL toegepaste onderzoek voor de praktijk van land-, tuin- en bosbouwen veeteelt. Deze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid vereiste vooral collegialiteit en vertrouwen. Onverwachte resultaten, die in de praktijk twijfel deden rijzen aan de juistheid van het onderzoek, stelden dit vertrouwen wel eens op de proef. Wie van de ouderen onder ons herinneren zich niet de schijnbare onbereikbaarheid van de gewenste kalktoestand, de onbegrijpelijke schommelingen in de pH-water en in het P-getal en de twijfel

Luchtfoto van het Bedrijfslaboratorium voor Grond- en Gewasonderzoek, Mariëndaal, Oosterbeek.

omtrent de waarde van P-lactaat voor zand- en dalgronden. Periodieke herhalingen van het grondonderzoek veroorzaakten nogal eens moeilijke problemen. Het was juist deze kritiek die tot dieper gaand onderzoek noopte en verbeteringen tot gevolg had. Variabiliteit bleek lang niet altijd op onvoldoende nauwkeurigheid te berusten, maar samen te hangen met nog onbekende eigenschappen van de grond die o.a. door weersomstandigheden werden beïnvloed. Achteraf beschouwd, vormden de kritiek van de voorlichting, de volharding van het onderzoek

en de voortvarendheid van de leiding van het BL een gelukkige combinatie. De gewenst gebleken verbeteringen en het diepere inzicht zijn alleen 'al doende' bereikt. Zonder dit 'al doende' – in het bijzonder een eigenschap van de scheidende directeur – zou het BL groot gevaar gelopen hebben ten onder te gaan. Het is zelfs de vraag of het laboratorium ooit gesticht zou zijn als men eerst alles precies had willen weten voor men begon. Immers 'al doende' leert men de eventuele fouten het beste kennen. Thans is het BL van een Bedrijfslaboratorium voor Grondonderzoek

Prof. ir. J. Hudig, de eerste directeur, op bezoek in 1966. Achter ir. Dechering zijn opvolger ir. F. Vermeulen.

een analytisch laboratorium voor de landbouw geworden.

Advisering bij de voorlichtingsdienst 1947-1960

Bovengenoemd gevoel voor verantwoordelijkheid van de Rijks Land- en Tuinbouwvoorlichtingsdienst als schakel tussen onderzoek en praktijk heeft er ongetwijfeld toe geleid dat de advisering op basis van grondonderzoek welke vanaf de stichting in 1927 bij het BL had berust, in het begin van 1947 overging

naar de Rijks Land- en Tuinbouwconsulentschappen. 'Specialisten voor Bodem en Bemesting' werden in de verschillende consulentschappen aangesteld. Hierdoor werd de basis van de samenwerking tussen onderzoek, toepassing en voorlichting verbreed. Toen eenmaal hiertoe was besloten, stelde de leiding van het BL zich hier volkomen achter. De na-oorlogse jaren waren verre van gemakkelijk. Er was, zoals overal bij de bedrijven, een groot verloop in personeel, wat geenszins bevorderlijk was voor de nauwkeurigheid van het onderzoek. Het in verband met de

decentralisatie over verschillende laboratoria verspreide onderzoek bracht de noodzakelijkheid van streng gestandaardiseerde methoden van bepaling duidelijk aan het licht. Particuliere laboratoria lichtten uit de vele mogelijkheden welke direct en indirect door het BL aan boeren en tuinders werden geboden, een gedeelte waaraan relatief de laagste kosten waren verbonden en konden op deze wijze, zonder voldoende fundament en standaardisatie, concurrerend werken.

Meer dan ooit was een hechte samenwerking tussen het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid, het Bedrijfslaboratorium en de Rijksvoorlichtingsdienst noodzakelijk. De op korte termijn agerende strijdvvaardigheid van de directeur van het BL vond zijn complement in de meer op lange termijn gerichte actie van het IB. Allen waren het er echter over eens dat een gedegen opbouw van het gehele apparaat in ieder geval noodzakelijk was. Het stelsel van interprovinciale proefvelden ter toetsing van het grondonderzoek verstevigde de band met de voorlichtingsdienst. Nieuwe adviezen werden uitvoerig besproken in daarvoor samengestelde commissies zoals 'Bemesting van bouwlandgewassen', 'Bemesting van grasland', 'Bemesting in de tuinbouw', enz. Het BL schonk veel aandacht aan de opbouw van een gedegen controle-apparaat van het grondonderzoek; de directeur nam het initiatief om naast de reeds bestaande contactwerkgroep IB-BL, waaraan later het Rijkslandbouwconsulentschap voor Bodem- en Bemestingsvraagstukken werd toegevoegd, drie werkgroepen op te richten nl. voor het ruwvoeronderzoek, het chemische gewasonderzoek en het aaltjesonderzoek.

In de jaren na 1955 nam, dank zij de stuwende kracht van de directeur, de veelzijdigheid van de bemoeiingen van het BL steeds toe. Er werd geleidelijk een buitendienst van monsternemers en een afdeling voor pers en propaganda opgebouwd. De rijksvoorlichtingsdiensten konden, mede ten gevolge van een overbelasting met andere taken, de advisering bij de analyseresultaten slechts met grote moeite volbren-

gen. Dit had tot gevolg dat in 1960 de advisering op basis van analyseresultaten op verzoek van de Directie van de Landbouw wederom overging naar het Bedrijfslaboratorium voor Grond- en Gewasonderzoek. Het BL was hiertoe in staat door het in werking stellen van de computer IBM 350 RAMAC. Deze sprong naar de computer heeft zeer veel voorbereiding en energie gevraagd van allen die bij het vraagstuk van de advisering op basis van grond- en gewasonderzoek waren betrokken en in het bijzonder van de leiding van het BL. Men mag gerust gewagen van de consolidatie van het BL als een analytisch centrum voor de landbouw.

De periode van advisering door de rijksvoorlichtingsdienst is van grote waarde geweest. De samenwerking tussen de boven onderscheiden categorieën is er in sterke mate door bevorderd. Een brede basis werd gelegd om, niet alleen direct door adviezen aan de boeren en tuinders individueel, maar ook indirect door verschaffing van vergelijkende overzichten betreffende de vruchtbaarheidstoestand van de grond, de kwaliteit van veevoeder, enz. voor de landbouw van nut te zijn. Thans wordt aan deze laatste richting in onderlinge samenwerking tussen BL, voorlichtingsdiensten en industrie stevig voortgewerkt.

Niet onvermeld moge blijven de verschijning van samenvattende geschriften over analysemethoden en hun toepassing die in deze jaren van sterke groei het hunne aan de consolidatie hebben bijgedragen. Hiervan noemen wij een herziene uitgave van 'Grondonderzoek', de 'Handleiding voor de berekening van de voederwaarde van ruwvoedermiddelen', de 'Landelijke adviesbasis grondonderzoek' en de 'Adviesbasis aaltjesonderzoek'.

Deze schets van de 'entourage' moge dienen om aan ir. Dechering de plaats toe te kennen die hij heeft verdiend.

Internationale erkenning

Ook internationaal heeft het BL naam gemaakt. Vele buitenlanders kwamen op bezoek. Internationale

cursussen over grondonderzoek werden georganiseerd, waarbij het BL een middelpunt vormde. In 1951 werd op initiatief van het BL een internationale werkgroep voor het chemisch gewasonderzoek opgericht (in het bijzonder ruwvoeder). Bij deze werkgroep zijn thans 40 laboratoria uit 11 Europese landen aangesloten. Het BL wordt als 'beslissingslaboratorium' erkend. De bijeenkomsten vallen vaak samen met de Jahrestagungen van het 'Verband Deutscher Landwirtschaftlichen Untersuchungs- und Forschungsanstalten'.

Ir. Dechering werd op de jaarvergadering in 1960 tot Corresponderend lid van dit 'Verband' benoemd.

Laboratorium van en voor de praktijk; Centralisatie - decentralisatie - centralisatie

In het voorgaande is de praktijk van land- en tuinbouw met betrekking tot het beleid van het BL nauwelijks genoemd. De voorlichtingsdienst werd bij de besproken aspecten als vertegenwoordiger van de praktijk beschouwd. Praktijkorganen echter hebben het BL gesticht en hun vertegenwoordigers hebben steeds het bestuur gevormd, bijgestaan door vertegenwoordigers van Ministerie en TNO, hetzij als adviserende leden, hetzij als leden van een Commissie van Beheer. Het BL is steeds midden in het bedrijfsleven verankerd geweest. Bovendien waren de directe contacten van het BL met verenigingen van boeren en tuinders zeer talrijk. Wij behoeven slechts te denken aan de talrijke regionale onderzoekingen van allerlei aard. In de jaren 1935 tot 1940 varieerde het aantal besprekingen en lezingen die door de heer Dechering hiervoor werden gehouden, van 40 tot 80 per jaar. Belangrijk was ook de ontwikkeling die

leidde van één centraal laboratorium te Groningen naar regionale laboratoria in Groningen, Geldrop (1942) en Goes (1948, vernieuwing in 1957). De constructieve zin en de besluitvaardigheid van ir. Dechering kwamen hierbij geheel tot hun recht. Wij hebben bij deze ontwikkeling terdege te maken gehad met begrip voor opbouwende kritiek, die ertoe leidde dat grondonderzoek in het midden van belangrijke landbouwgebieden werd uitgevoerd, maar ook met aspecten van regionalisme waartegen met kracht moest worden opgetreden.

Het was een zeer gelukkig besluit dat naast deze decentralisatie tevens werd gezorgd voor de stichting van een centraal punt in Mariëndaal te Oosterbeek (officiële opening 3-6-1948). Daar kon in de jaren na 1955 de stroomversnelling der tijden worden opgevangen, die ten slotte leidde tot de achtereenvolgende opheffing van de laboratoria te Geldrop, Goes en Groningen. Er wordt hier volop gebruik gemaakt van de moderne middelen van administratie, mechanisatie en automatisering.

Ten afscheid

Wij hebben deze punten van ontwikkeling kort geschetst om aan te tonen met welke moeilijkheden de groei van het Bedrijfslaboratorium voor Grond- en Gewasonderzoek gepaard is gegaan. Deze konden alleen worden doorstaan en overwonnen door een dynamische en constructief zakelijk ingestelde directeur die zich met inzet van zijn gehele persoon, zelfs met gevaar voor eigen gezondheid, aan zijn taak wijdde.

Ir. F. J. A. Dechering kan terugzien op een levenswerk.

Dr. P. Bruin
Ir. Ch. H. Henkens